

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

que peccatum confiteris, deberent aperiri Confessario; sed tamen dico, id ex alio capite necesse non esse, quia nimirum statim, ac tu confiteris peccatum, jam satis, superque fateris has generales malitias imbibitas in omni culpa, easque jam sufficienter intelligit non indoctus Confessarius.

CAPUT XVI.

*Circumstantiæ mutantes, vel non
non mutantes speciem, quæ sunt
circa proximum.*

1. **I**njuria gravis, sive facta ascendentibus, nempe Parentibus, Avibus, Proavis, &c. sive descendantibus, nempe filiis, nepotibus, pronepotibus, &c. sive collateralibus, nempe fratibus, sororibus, consobrinis, &c. & item facta affinibus eodem proportionaliter ordine, quibus adde conjuges, differt specie morali ab injuria inflata externis, quia contorta in illos est contra amorem, & pietatem eis debitam; quare non satis est, dicere: *Graviter injuriavi, percussi, occidi, maledixi proximum*, sed opus est, explicationem addere conjunctionis, & propinquitatis.

2. At debeone explicare à me gravi injuria affectum, vel percussum, vel occisum, &c. fuisse Patrem, vel fuisse filium, vel Nepotem, &c. an satis sit, dicere: *injuriavi, percussi, &c. eum, cui reverentiam ex pietatis virtute debebam?*

3. Respondeo, communem esse sententiam, debere; quia diversam

moraliter speciem peccati à recta ratione apprehenditur, esse illum actum, quo filius v. gr. malè se habet contra patrem, quàm quo pater se habet contra filium, in quem paternam habet potestatem, & sic de aliis ascendentibus, & descendantibus: in collateralibus autem injuriam v. g. in fratrem, vel in sororem putant nonnulli Doctores inter se specie non differre; quia æquè se videtur habere soror erga fratrem, atque hic erga illam, & idem dicerent (credo) de viro & uxore.

4. Dixi (communem esse sententiam) nam videtur etiam esse probabile, injurias omnes contortas in consanguineos, vel affines, non esse inter se diversas moraliter species; quia omnes secundum magis, & minùs habent obligationem non se convitiandi, seu non se offendendi ex eadem scilicet radice pietatis ortam: quare satis esse, putant aliqui, dicere: *Ego contumelià, injurià, maledictione, &c. mihi conjunctos affecti, vel eos percussi, occidi, &c.* vide, quæ mox dicentur num. 32. ubi agemus, an incestus cum consanguinea propinquiore differat specie ab incestu cum mixtis propinqua? Atque ex ibidem dicendis num. 34. colliges, injurias, de quibus loquimur, factas contra conjunctos conjunctione spiritali, esse specie diversas ab injuriis factis contra prædictos conjunctos cognatione temporali, atque adedò speciatim confitendas; quia (ut ibi advertemus) in illis fit injuria Sacramento, unde illa spiritalis conjunctio dimanat.

Homicidium, illique affinia
sacrilegia.

5. Dixi modò num. 1. si homicidio addatur esse Patrem v. gr. vel contanguineum &c. addi novam speciem; nunc ajo, si addatur esse in Ecclesia notoriè commissum (nam si occultè dicitur mox n. 17.) superaddi malitiam sacrilegij contra Ecclesiam reverentiam, in quo casu ea etiam violatur: idem dic de percussione cum notabili sanguinis effusione.

6. Quid de percussione in Ecclesia sine morte, & sine effusione sanguinis? Dico tunc non superaddi ex jure Ecclesiastico sacrilegij malitiam, nec violari Ecclesiam, ut habet de Lugo *dicitur de sp.* 16. num. 466. & latè Diana *part. 1. r. tract. 5. ref. 44.* an verò superaddatur species malitiæ sacrilegij ex natura sua, & in propria sacrilegij specie, quasi id sit ex se gravis Dei irreverentia, colligetur ex his, quæ dicam infra num. 26. de turpi delicto in Ecclesia commisso. Præterea si occidas Clericum, aut Religiosum, vel illos, suadente Diabolo, percussis, nimis exploratum est, superaddi sacrilegij speciem (quia offenditur homo Deo dicatus,) & incurri excommunicationem Summo Pontifici ex se reservatam.

De occisione, vel simili percussione in causa, ut cum ebrius v. g. prævidens, se aliquem hominem interfectorum in ebrietate, se tamen inebriat, dicam infra in tractatu de ebrietate.

Mala alicui volita.

7. Huc reducitur consideratio de malis alicui volitis; assero

igitur, si quis desiderat, seu vult malum inferre proximo, debere illud in confessione explicare, an hoc malum fuerit mors, an infamia, an damnum rei familiaris; Hæc enim mala sicuti inter se moraliter differunt, quia diversa jura violant; ita & differunt voluntates malæ illa inferendi: debet igitur dicere Pœnitens: *Optavi, seu volui inferre mortem, seu corporalia mala, optavi inferre infamiam in honore, optavi inferre detrimentum in rebus, seu bonis meo inimico: quoniam verò eorum malorum physicæ individuaciones materialem solum, & physicam diversitatem afferunt, non verò moralem, idè non est necesse, dicere v. gr.: optavi occidere gladio, vel sclopo, furari aurum, vel argentum, &c. sed satis, ut dixi, est, si dicas: optavi occidere, optavi res alienas auferre, &c.*

8. At verò si quis desideret quidem malum alicui, sed non vult illud malum ipse inferre, quo pacto desiderium sistit in mera inefficaci voluntate, non est necesse, illa mala speciatim explicare, quia tunc omnia sunt æquè contra charitatem proximi. Quando igitur solum, quis inefficaciter desiderat, ut proximus occidatur, ut infamiâ afficiatur, ut depauperetur, sed hæc aliunde eveniant, nec ipse ea inferre velit, se satis explicabit, dicendo: *his, ter, quater, &c. desideravi ex odio malum grave proximo.*

9. Idem propter eandem rationem dic de similibus malis, quæ proximus patitur, si quis de illis gaudeat, seu complaceat; tunc enim satis erit, sic peccatum suum aperire: *Gavisus ex odio*

in bi...

AMBVRIM

in

Ecclesia Præcepto

de

E III

306

odio sum de malo gravi quo affectus erat proximus meus; quod si voluntatem habuisti, illa mala inferendi, vel gavisus es, seu complacentiam habuisti, quod illa intuleris, debes speciem mali declarare: quia tunc non sistitur in mero desiderio, seu gaudio, sed fit transitus ad ea mala volenda. Lege de Lugo loco cit. num. 263.

Si ille, contra quem prædicta committit, fuerit conjunctus cognitione temporali, vel spiritali, quando qualitates ipsarum personarum declarari debent, modo dictum est à num. 1. & multa suis in locis dicentur inferius.

Luxuria.

10. **H**Oc delictum committitur aliquando circa proximum, hoc est, cum socio, seu complice; idè hic locum suum habet: sed quia aliquando committitur sine complice, idè etiam pro hac parte locum habebit infra capite sequenti, cum de peccatis circa seipsum disputabimus.

Porro luxuriæ species morales sunt septem: Fornicatio simplex, Sacrilegium, Adulterium, Incestus, Stuprum, Raptus, Peccatum contra naturam, quæ singulæ sunt manifestandæ Confessorio, & hic breviter sunt à nobis explicandæ.

Fornicatio simplex.

11. **S**implex fornicatio est congressus viri cum muliere soluta in vase naturali: unde non est satis sic confiteri in genere: *commisi peccatum contra castitatem*; debet enim explicari ipsa fornicationis species.

Qui tamen ter v. g. peccavit cum tribus solutis, (vel etiam cum tribus conjugatis, &c.) vel ter cum eadem soluta, (vel conjugata, &c.) satis est, si dicat: ter fornicatus sum, (ter adulteravi, &c.) nam sive cum eadem, sive cum diversis, semper eadem est malitiæ species, si ejusdem sint conditionis; quando tamen interrogaris à Confessore, debes aperire, ut saepe in simili interrogatione dictum est supra, præsertim cap. 9. à num. 6.

12. Qui peccat cum filia confessionis (abstrahendo à sollicitatione, quia sic peccans addit speciem sacrilegij contra reverentiam Sacramenti Pœnitentiæ) & qui peccat sive vir, sive mulier, frangendo voluntariè virginitatem, & qui peccat cum virgine voluntariè consentiente, non addunt ex hac parte novam speciem (quod certè satis est probabile) esto, addere probabilius asserant nonnulli, lege Sanchez de matr. l. 7. disp. 4.

Si virgo turpiter peccando inferat fortè infamiam familiæ, adderetur alia species peccati propter damnum, quod infert suorum famæ, contra pietatem parentibus debitam. Ita de Lugo loco cit. num. 228. addens duo: Primum, hoc idem esse in qualibet fãmilia honestæ conditionis, immò & in Religioso, qui sic peccantes inferunt ignominiam familiæ, seu ordini suo. Secundum: aliquando id habere excusationem, quia bona fide putant, delictum non fore manifestandum.

13. Eunuchus, vel frigidus cum aliqua peccans, debet explicare, se esse talem, quia tunc non solum adest malitia

nia ex affectu ad fornicationem, quam tentat, sed etiam malitiam contra naturam, nam dispergit sine fine naturali generationis, tum suam, tum feminæ quaecunque semen. Idem dic propter eandem rationem de eo, qui copulam incipit, & deinde resilit, foras semen dispergendo; tunc enim est affectus ad copulam, & item dispersio seminis, esset autem solum actus turpis, & non fornicatio, si quis copulam inciperet, animo non absolvendi; nec semen emittendi, & non emitteret: sed tamen erit in confessione explicandus dictus tactus, quem Doctores vocant tactum impudicum.

14. Quando quis turpiter ingreditur v. in domum mulieris honestæ cum periculo peccandi, quamvis non peccet, debet explicare, in periculum peccandi se immisisse, quia, qui amat periculum, peribit in illo; & quidem ea specie peccati, ad quod est periculum: at qui ingreditur ad peccandum, & peccat, probabile est, satis esse, si explicet peccatum, nec opus est, ut expressè dicat, se, & periculum peccandi voluisse, & peccasse; hæc enim duo, sunt una tunc moraliter malitia, nisi forè intercedat notabilis distantia inter subitionem periculi, & peccatum; nam tunc essent duo numero peccata distincta.

15. Denique, Quando positivè aliquem invitas, sollicitaque sine vi, v. g. puellam, cum qua deinde sine dicta notabili distantia peccas, probabile est, te non obligari, explicare, fuisse te primum ad alliciendum: siquidem

Tambur. de Præcept. Eccles.

eadem est malitia, licet non tam gravis, quando non præinvitas, cum illa peccas: nam eodem ferè modo in utroque casu, unus est particeps peccati alterius: non sic, si cum illa non peccas; debet enim tunc explicari sollicitatio: Ita Joann. Sanchez disp. 5. n. 40. & de Lugo de Pœnit. d. 16. n. 42. ex sententia Vasquez.

16. Idem dic (ut obiter non omitam) de confabulantibus in parte notabili Missæ diei festivi, & in turpium colloctione, atque similibus: nam propter eandem rationem non obligaris in hac probabili sententia, explicare, an primus ad alloquendum fueris; si tamen quis invitavit, sed deinde non processum est ad colloquium, vel certè multo post, debet id explicare: nam tunc peccatum sollicitationis est distinctum numero ab ipso pravo colloquio.

Dixi modò num. 15. (sine vi) quia cum vi, esset stuprum, de quo mox suo loco.

Sacrilegium.

17. **S**acrilegium in hac materia luxuriam ex duobus capitibus contrahi potest; primò ex persona sacra; secundò ex loco sacro.

Quoad prius, persona sacra est illa, quæ vovit castitatem, sive voto privato, sive solemniter per professionem religiosam, vel per assumptionem ordinis sacri: Hæc igitur si votum frangat, debet manifestare Confessario suum votum, quia violatio voti, ut supra innuebamus, trahit turpem actum ad aliam

P

liam

liam speciem malitiæ, nempe ad malitiam, quæ est contra consecrationem sui corporis DEO oblata, quod est sacrilegium, de quo est præsens locutio.

Dixi (sive voto privato, sive solemniori) nam probabilissimum, est votum solemne à privato (quoad hoc) non differre specie morali, quia per utrumque æquè quis consecratur DEO; Religiosus igitur, & monialis Religiosa, & in sacris constitutus satis habent, si dicant: *Ego fregi votum castitatis per fornicationem, vel per aliam speciem luxuria, &c.*

18. Nota autem duas esse numero malitias, utramque conficiendam in te Professo, vel constituto in sacris, vel in te habente votum castitatis privatum, peccante cum habente similia vota; quare tunc debes dicere, te habentem votum, peccasse cum votum habente. Ratio est, quia hoc est quidem idem specie sacrilegium, sed est duplici peccaminosa actione satis diversa infectum; una, ex parte tua contra jus DEI, quod ipse habet ex tuo voto; altera ex parte alterius, cum quo tu idem cooperaris contra aliud jus ejusdem DEI, quod ipse habet ex voto alterius. Simile quid dicam de adulterio mox n. 28. diversum enim quid videtur esse sacrilegium, quod tu committis in tua persona, à sacrilegio, cui cooperaris in persona alterius.

19. Dubitant hic nonnulli, an peccans turpiter cum infideli non baptizata, v. g. cum Judæa, cum Turca &c. præter fornicationem committat, sacrilegium? Certè probabile est, sa-

crilegium committi; quia fit contra reverentiam Sacramenti Baptismi; sed est etiam probabile, esse solum, quantum est in ordine ad Confessionem, simplicem fornicationem, quia gratis videtur dictum, sic peccantem injuriam specialem facere suo Baptismo; nam sic quodlibet peccatum, facile diceret, esse sacrilegium; quia dici posset, sic irrogari semper injuriam Baptismo; Pœnæ ergo gravissimæ à legibus constitutæ contra peccantem cum infideli, quas videre potes apud Farinacium de delictis carnis quæst. 139. notant quidem gravitatem majorem, sed non diversitatem specificam; sicuti pœnæ homicidij proditorij non ostendunt diversitatem specificam proditorij à non proditorio, sed solum majorem gravitatem, sed in eadem specie contra justitiam.

20. Quoad posterius. *Locus Saccer*, quoad hunc effectum constituendi sacrilegium, est Ecclesia cum suis capellis, & Cæmeterium, si sint vel consecrata, vel ab Episcopo benedicta, vel sacris officijs, aut fidelium sepulturæ deputata. Si quis igitur in hoc loco sacro turpe peccatum cum seminis effusione, sive per obscenam copulam, sive per pollutionem committit, committit sacrilegium; & quidem si seminis dicta effusio sit notoria, certum est, esse ex jure Ecclesiastico sacrilegium; nam, dum Ecclesia voluit, ut per illam locus sacer violaretur, posuit talem actum in linea sacrilegij; at si sit occulta, probabile est, non esse ex hoc capite sacrilegium, ut sustinent multi apud Dianam p. 21. tract. 8. resol. 34.

& ferè viginti Doctores apud Verde in *defensione Caramuelis quest. 4. § 89.* Et ratio est, quia hæc feminis effusio idè esset sacrilegium, quia per jus Ecclesiasticum pollueretur Ecclesia, sed in probabilissima opinione hæc non polluitur per occultam effusionem, ut nec polluitur per sanguinis effusionem occultam, ut notant multi apud eundem Verde ibidem, ergo &c.

21. Notatamen si deinde ejusmodi feminis, vel sanguinis effusio fiat, notoria, fore reconciliandam Ecclesiam, ut rectè monet Alcanius Tamburinus *tom. 1. de jure Abbatum d. 22. quest. 11 num. 8.* alijque, quia tunc incipit esse contra dictum jus Ecclesiasticum.

22. Copula, & similia in dormitorio Religiosorum, vel in claustris, & habitatione eorundem non est sacrilega, nec in sacristia, aut cameris adjacentibus, nec in turri, quod Campanile appellamus, nec in cubiculis officialium, & similibus locis, quæ nec sunt Ecclesie, nec ejus partes.

Neque obstat (ait Castropalaus *2. disp. 1. de reverentia debita locis sacris p. 6. num. 8.*) quòd prædicta loca gaudeant immunitate, quia hoc privilegium, cum sit favorabile, etiam extenditur ad illa alia loca; contra verò effectus violationis Ecclesie, cum sit penaliter, & odiosus ad ipsam solam Ecclesiam restringitur.

23. Oratorium domus privatae, quamvis eo celebretur Missa ex privilegio Fœderis, nec gaudet immunitate, nec copula in illo est sacrilega, quia nec est Ecclesia, nec ad illam pertinens,

24. Ita etiam supra tectum Ecclesie, vel extra Ecclesie portas, vel in parte externa parietum copula non est sacrilega, bene autem est non solum in cappellis ad Ecclesie latus adnexis; verum etiam in ejusdem cappellis subterraneis, vel superioribus, ut item in Choro à terra elevato vel scabellis distincto, quem Oratorium aliqui vocant; & breviter in omnibus locis, qui sunt inter tectum, & pavementum Ecclesie, quia verè sunt partes Ecclesie. *Lege de Lugo de Eucharistia disp. 20. numer. 58. & Castropalaum loc. cit.*

Oscula, tactus turpes, & similia facta sine feminis effusione in Ecclesia, illam non violant, nec ex hoc capite juris Ecclesiastici sunt sacrilegia.

25. Dico hic, & dixi supra (ex hoc capite juris Ecclesiastici) nam maxime est advertendum, sacrilegium item posse committi præscindendo à dicto jure; sed ex natura sua, & in propria specie, quando turpitudine in Ecclesia peracta ex se esset irreverentia DEI, vel ejus cultus: Si quis meretricem, v. grat. publicè ante altare Sanctissimi Christi Corporis, præsertim expositi, impudicè tangeret: nonne magnam DEO irreverentiam inferret, etiam exclusa omni Ecclesie prohibitione? Hinc Diana *p. 11. tract. 8. resolut. 58.* putat, peccare cum famina gestando reliquias Sanctorum, non esse sacrilegium; quia nimirum putat, id non esse gravem irreverentiam; at sacrilegium esse gestando Sanctissimæ Christi Crucis reliquiam, vel Sanctissimum Christi Corpus, vel Oleum Sacrum

atque in bi...

AMBVRIN
in
Ecclesie Præcepto
de
VARRI
de
E II
3086

extremæ unctionis ; quia scilicet putat, id afferre irreverentiam gravem ; & ibidem *Resol. 58.* censet, fornicari statim à Communionem esse sacrilegium, de quo iterum redibit sermo *in tract. de Communionis cap. 18. num. 8.*

16. Regula igitur illa universalis sit, in his, vel similibus casibus, uti advertis, gravem irreverentiam summi DEI, vel ejus cultus, esse, etiam præsciendando ab Ecclesiæ prohibitionem, mortale sacrilegium, secus non item ; neque enim omne peccatum commissum in Ecclesia est culpa sacrilega, saltem mortalis, sed solum illud, quod irreverentiam gravem sapit ; quam facilius inveniri in actibus obscenis, quam in alijs, dicam infra *in tract. de Comm. d. c. 13. num. 8.* Lege Verde, *loc. cit. quest. 4. §. 88.* qui sic addit ; Fateor tamen aliquam irreverentiam esse, sed venialem, in omnibus peccatis factis in loco sacro. Quid si Christus Dominus sit expositus ? tunc puto, peccatum esse sacrilegium, non ex lege humana, sed ex ipsa præsentia DEI, quæ majorem exigit reverentiam, quod est commune delictis in præsentia Principis, quæ acriori pœna puniuntur ; Ecclesia tamen non polluitur. Hæc ille : vide tamen dictum citatum *c. 13. de Comm. n. 8.*

Adulterium.

27. **A**dulterium est turpis congressus conjugati cum soluta, vel contra ; quando ergo conjugatus turpiter peccat cum soluta, vel contra, debet explicare conjugium, quia

tunc ultra malitiam fornicationis incurrit culpam contra justitiam.

28. Quando autem conjugatur peccat cum conjugata, debet utriusque status explicari ; quia tunc duo sunt peccata, alterum quo quis peccat in sua persona contra suum conjugem ; alterum, quo cooperatur cum alio, ut ille in sua persona peccet contra conjugem suum quæ in simili dixi super *n. 8.*

19. Præterea quando conjugatus, vel conjugata peccat cum alio, vel etiam cum sua uxore (odomitico, vel cum bestia, vel cum demone, &c. &c. occultatur, sive impudicè tangit alios, vel alias à sua conjugem, adulterium committit ; unde & hæc peccata luxuriz, & suum conjugij statum explicare in confessione debet ; & quamvis aliqua ex his non sint propriè dicta adulteria, debet tamen illa confiteri ; quia sic semper frangitur fides data conjugi ; Qui jam celebravit sponsalia, peccat cum alia à sua sponsa, non committit in probabilissima opinione adulterium, quia per sponsalia nondum datum est jus in corpus, quod solum datur per verba de præsentem, per quæ matrimonium ritè celebretur.

Incestus.

30. **I**ncestus est peccatum luxuriz, quod committitur cum persona conjuncta ; quoniam verò triplex est classis hujusmodi conjunctorum, prima consanguinitatis, & affinitatis usque ad quartum gradum, inclusivè ; secunda adoptionis legalis, tertia conjunctionis spiritualis, id est, orta ex Baptismo, vel Confirmatione, ideo

ideo de singulis compendio est hic à nobis dicendum.

31. Quò ad primam ergo, qui peccat cum confanguineis, vel affini- bus usque ad gradum quartum inclusi- ve, debet id explicare; quia tunc su- peradditur malitia incestus contra re- verentiam conjunctis debitam.

32. Sed incestus inter seiplos dif- feruntne specie morali? Incestus v.g. cum matre differunt ab incestu cum a- lia, vel cum sorore, vel cum consobri- na &c. ita ut in confessione non satis sit dicere: *Ego his, vel ter v. g. Incestum commisi*, sed speciatim dicere oporteat, *commisi incestum cum matre, commisi incestum cum sorore, &c.*

Duplex est sententia, utraque pro- babilis: altera affirmat esse obliga- tionem speciatim gradus confanguini- tatis, vel affinitatis explicandi, saltem proximiores: altera ait, ejusmodi ob- ligationem nequaquam adesse, quia omnes incestus ejusdem sunt speciei; omnes enim sunt contra reverentiam, conjunctis debitam, & solum differunt secundum magis, vel minus. Lege auctores apud Dianam p. 1. tract. 7. ref. 31. & p. 11. tr. 7. ref. 24.

33. Quoad secundam classem con- junctionis per adoptionem legalem, idem prorsus est dicendum, quod mo- do dictum est de conjunctione carnali; ratio est, quia Ecclesia, propter idem motivum reverentiæ debitæ carnaliter conjunctis; prohibuit ejusmodi turpes congressus inter conjunctos ex ado- ptione; ita de Lugo dicta disp. 16. de Penit. num. 382.

Quoad tertiam de conjunctione spi- rituali, dico, hunc incestum esse expli- candum, ut distinctum ab incestibus prædictis carnali, & legali; quia cum hæc spiritualis conjunctio ortum habeat à Baptismo, vel Confirmatione, addet circumstantiam Sacramenti, ratione cujus additur species malitiæ, quæ re- ducitur ad genus quoddam sacrilegij, cum fiat contra reverentiam debitam conjunctis ex sanctitate Sacramen- torum: puto tamen, non esse necesse, explicare, incestum fuisse cum con- juncto spirituali per Baptismum, vel fuisse cum conjuncto spirituali per Con- firmationem; sicuti etiam puto, non opus esse explicare, an fuerit per pater- nitatem, vel per compaternitatem, quia semper est eadem irreverentiæ malitia.

35. Sciant autem tyrones quòd cognatio hæc spiritualis multipliciter olim oriebatur in jure antiquo; hodie tamen à Tridentino sess. 24. cap. 1. de Reformatione, ad quatuor dumtaxat classes personarum restricta est: nam Prima contrahitur à Baptizato, vel Confirmato cum Baptizante, vel Con- firmante: Secunda ab eodem Baptiza- to, vel Confirmato cum Patrino, vel Matrino; & utraque hæc appellatur Paternitas: Tertia contrahitur à Patri- no, vel Matrino cum Patre, & Matre Baptizati, vel Confirmati: Quarta à Patre, vel Matre Baptizati, vel Confir- mati cum ipso Baptizante, vel Confir- mante, & utraque hæc compaternitas appellatur.

36. Denique si quis sodomiticè co- gnoscat aliquam, vel aliquem conjun-

atque in bibliot.

AMIEVRIN
in
Ecclesia Præcepto
VARRI
de
E III
3086

Etos conjunctione sive carnali, sive legali, sive spiritali, ultra malitiam, contra naturam, contrahit etiam malitiam incestus; quia etiam sodomiticè peccando fit contra prædictas reverentias; idèmq; de oculis, tactibusque impudicis, habebunt enim, hæc, & malitiam impudicitæ, & malitiam incestus.

Stuprum.

37. **T**urpis congressus viri cum virgine renitente, stuprum est, speciatim confitendum; quia addit iniustitiæ malitiam illatam per illam vim, cui virgo succumbere coacta est. Renitente (dixi) nam cum consentiente, esse simplicem fornicationem ex sententia probabili, docuimus modò *num. 12.*

Raptus.

38. **R**aptus est peccatum luxuriæ; quo persona (sive hæc sit virgo, sive soluta, sive etiam puer) abducitur cum violentia ad turpem actum cum ea exequendum: quare cum sit specialis luxuriæ species, est specialiter Confessario aperienda; differt autem à stupro, quia hoc semper est respectu virginis, at raptus est de quacunque muliere, immò etiam, ut dixi, de puero.

39. Requiritur autem ad raptum tria; nimitum vis illata, finis inhonestæ libidinis, & abductio.

Vis aderit, vel quando illa mulier, puerve, renitatur, quamvis consentientibus parentibus, vel quando illa, vel ille velit, sed parentibus non consentientibus: nomine autem pueræ,

tum intelliguntur ij, sub quorum cura, & potestate mulier, vel puer est: quod dictum est de vi, dic etiam si per dolum & fraudem persona abducatur: dolum enim æquivaleret violentiæ.

40. Finis inhonestæ libidinis aderit etiam, si aliqua vi abducatur ad finem matrimonij contrahendi; sic enim matrimonium velle, inhonestum est; immò tunc, dum rapta est in manu rapientis, si matrimonium fortè contrahatur, invalidum erit, & nullum ex *Trid. sess. 24. cap. 6. de Ref.* si quis rapiatur ad alium finem, non inhonestæ libidinis, non est raptus, und si mulier rapiatur, ut fiat serva v. g. non raptus erit, sed species furti, & in iure vocatur Plagium; quæ certè species erit expressè confitenda, quia, ut ex se patet, addit malitiam contra iustitiam, &c.

41. Abductio denique debet esse propriè abductio; nam propterea, quando sine abductione de loco ad locum aliquis faminae per vim copuletur, contrahit quidem specialem malitiam contra iustitiam, speciatim Confessario declarandam; sed raptum propriè non contrahit. Quid si faminam, puerumve abducas de uno cubiculo ad aliud, vel in locum non valdè distantem in eadem domo, seu loco? Respondeo; tunc non committis raptum propriè dictum, quia non est abductio vera illa, qua personam in diversum moraliter locum non trahis, debes tamen hanc vim confiteri; quia tunc, ut dictum est, additur malitia contra iustitiam, stuprumque erit, si mulier sit virgo.

Pec.

Peccatum contra Naturam.

42. **E**st illud, quod dispergit semen extra finem generationis, ad quem semen est à natura destinatum; quatuor autem sunt ejus species morales distinctim, ac speciatim Confessione subijciendæ; sodomia perfecta, sodomia imperfecta, bestialitas, ad quam reducitur congressus cum dæmone, mollities, seu pollutio.

Sodomia Perfecta.

43. **P**erfecta Sodomia est turpis congressus, seu concubitus viri cum viro, fœminæ cum fœmina: ita S. Thomas p. 2. quest. 52. art. 11. Nota autem, non satis esse dicere in Confessione, sodomiam commisi; etenim est item explicandum. An quis fuerit agens, an patiens. Ratio est, quia agens committit pollutionem, seu seminis dispersionem, quam patiens, eò ipso quòd sit patiens, non committit: ita de Lugo disp. 16. de Pœnit. num 243. contra quem immeritò agit Diana p. 11. trat. 3. ref. 4.

44. Præterea est distinguendum, quando fœmina cum fœmina turpiter concreditur, nam si id fiat commiscendo corpora ex affectu solùm se polluenti, id est, explendæ libidinis, est mollities; si ex affectu ad indebitum sexum, est, ut diximus ex S. Thoma, sodomia.

45. Illa autem celebris hoc loco est questio, an reservata in aliqua Diœcesi sodomia, absolutè intelligatur de agente solùm, qui est ille, qui seminat in-

tra vas præposterum viri, hæc enim est undequaque certa sodomia; An etiam de patiente? quæ certè sodomia etiam appellatur.

De utraque intelligi propter rationem dictam probabilius est, sed intelligi solùm (nisi aliud in reservatione addatur) de agente, non possum, non putare probabile, ut tenet Grassius in *Practica casuum reservatorum lib. 1. cap. 11.* Ratio est, quia certa, & propria sodomia, ad quam unam debet se extendere Reservatio (quæ est ex omnium Doctorum consensu odiosa, & restringenda) solùm est illa, per quam seminatur in vase præpostero masculi, id quod certè non fit à patiente.

46. Puto item, prædictum congressum fœminæ cum fœmina ex affectu ad indebitum sexum non esse in simili absoluta reservatione reservatum, quia non est sodomia communiter nota, & deficit ab illa propriissimè dicta, in quam solùm, ut diximus, cadit reservatio.

Sodomia imperfecta.

49. **H**æc, quam aliqui innaturallem concumbendi modum appellant, committitur, quando vir cum fœmina concreditur extra vas naturale; est autem distincta species à perfecta; quare speciatim confitenda; perfecta enim est ex affectu ad indebitum sexum, hæc autem est ad debitum quidem sexum, sed ad indebitam ejus partem, seu ad partem ejus innaturallem,

Be

*Bestialitas, & congressus cum
dæmone.*

49. **E**st species luxuriæ; quæ quis turpiter concreditur cum re animata non ejusdem speciei cum homine, & quamvis debeat omnino speciatim aperiri, non tamen est necesse, explicari species animalis, nec ejus sexus; semper enim est eadem deformitas in specie morali; satis ergo erit dicere: *Commisi bestialitatem*, sive fuerit cum equo, sive cum vitula, &c.

50. Reservatâ sodomia, intelligi reservatam bestialitatem aliqui affirmant; sed propter similem rationem à prædicta de sodomiis imperfectis, verius negat Bonacina *de materiâ. quest. 4. p. 11. num. 5.*

51. Congressus cum dæmone huc reducitur, siquidem hic non est ejusdem speciei cum homine: est tamen specialiter aperiendus, quia per ipsum superadditur commercium cum Deo, & hominum inimico; ideo est peccatum contra Religionem, & contra charitatem propriam.

52. Notandum insuper hic est, debere in hoc congressu cum dæmone explicari, an dæmon fuerit sub specie viri, an sub specie fœminæ, an sub specie monialis, an sub specie bruti, &c. tunc enim adderetur alia species luxuriæ, nempe affectus ad tales sexus, &c.

Mollities.

DE hac suus erit locus mox in explanatione peccatorum contra seipsum.

Furtum commune.

53. **D**iximus in superioribus *cap. 14. n. præsertim 6.* probabile esse, majoris quantitatis furtum non esse specie diversum à furto minoris, utrumque enim est contra justitiam, adversus rem familiarem proximi: quare satis erit dicere: *furatus sum quantitatem notabilem.* Quid si fortè à Confessorio de quantitate interrogaris? jam supra diximus, illam à te omnino esse explicandam.

54. Furtum, quo quis unico actu bona multorum lædit, quo quis v. gr. furatur bona communitatis, vel hereditatis plurium, satis explicabitur, si dicatur: *furatus sum à communitate, vel hereditibus*; nec esse quis sollicitus debet explicandi, quotnam personæ in illa communitate, vel hereditate reperiantur: immò satis esse dicere: *furatus sum rem alienam*; quia ille respectus ad personas in hac materia videtur, se magis materialiter habere, quàm in aliis materiis; potius enim hic consideratur quid, quàm à quo per justitiam abstulisti.

55. At rapina quamvis sit furtum, seu rei alienæ contrectatio; tamen quia addit violentiam, quæ est vis, & contumelia contra Dominum adversus justitiæ virtutem, dominique honorem, ideo debet speciatim explicari, tum ipsa, tum ille, cui illata est vis, & contumelia.

Furtum Sacrilegum.

56. **F**urtum Sacrilegum, quod est ablatio rei sacræ, cum addat

malitiam contra virtutem Religionis, debet etiam speciatim in confessione patet.

Committitur autem tribus modis: Primò, si quis furetur rem sacratam, undecunque illam furetur v. g. calicem consecratum; Secundò, si quis furetur rem Ecclesie propriam v. gr. candelabra, argentum, aurum, &c. etiam existentia extra Ecclesiam, sed quæ sint in Ecclesie dominio: Tertio, si quis furetur rem profanam quidem, sed quæ sit Ecclesie tradita, seu commendata, ut sit sub Ecclesie custodia, de qua Ecclesia tenetur, v. g. Aula secularia ad Ecclesiam ornandam ipsi Ecclesie commodata; Ratio est, quia in his furtis semper irrogatur injuria peculiaris ipsi Ecclesie, ejusque dominio.

57. Non sic, si quis furetur crumenam v. g. hominis existentis in Ecclesia, vel tellam v. g. ejusdem hominis in Ecclesia positam ad domini commoditatem, & non sub Ecclesie cura, vel vestes, & similia, quæ Parochus nomine tuo, & non Ecclesie servat: furans enim in his casibus injuriam non irrogat Ecclesie; unde non nisi commune furtum committit, lege Fag. Ecclesie præcepto 2. lib. 4. c. 4.

58. Et in furto quidem, vel rapina sacrilegij, nota, quòd si fiat cum effractione Ecclesie, incurritur excommunicationis; duo autem debent concurrere ad hanc excommunicationem. Primum spoliatio, seu furtum grave Ecclesie: Secundum effractio. Advertunt autem Doctores cum Suarez d. 22. de censuris, & cum Sayro lib. 3. cap. 29. ad contrahendam hanc excommunicationem de Præcepto Ecclesie.

communicationem, non esse necesse, quòd Ecclesia spoliatur omnibus bonis, sed sufficit quæcunque subreptio gravis; Advertunt præterea iidem, sufficere quamlibet violentam Ecclesie apositionem, sive murus rumpatur, sive paries suffodiatur, sive vitrea fenestra frangatur, sive tectum perforetur.

Detractio.

59. Licet detractio in materia graviore, magis proximum infamet, quàm in minus gravi; tamen, quia semper sistitur in eadem specie damni famæ (quod est contra justitiam proximo debitam, undè illa sit restituenda) idèd latius est, sic se accusare: Infamari proximum, seu detraxi de illo graviter: sive dixeris, illum esse sodomitam, sive furem &c. semper enim secundum magis, vel minus famam proximi à detractore læditur, si nihil aliud addatur; undè sequitur, si verum crimen proximi, sed quod erat occultum, alijs propalasti, satis sit etiam, sic confiteri: nisi graviter proximi famam, sine necessitate explicandi, an verum fuerit crimen, an falsum; quia malitia detractionis consistit in læsione famæ, quæ æquè in utroque calulæditur.

60. Idem dic de judicio temerario; satis est enim dicere: temerè de proximo graviter judicavi, sive judicaveris, illum esse hæreticum, sive furem, sive homicidam, &c. quia semper sola fama læditur.

61. Dixi tamen (si nihil aliud addatur) nam si ex tua detractione præ-

Q

præ-

in bibl. 48.

AMBEVRIN
in
Ecclesie præcepto
VARRI
de
E II
306

prævides proximum, non solum esse infamandum, sed etiam illi aliquod aliud damnum, præter infamiam esse proveniendum; aliam speciem malitiæ addes omninò explicandam; & pari modo ipsa fama, & hoc damnum est restituendum, sic autem confiteberis: *Infamavi graviter proximum, prævídendo, ex mea infamia fore illum occidendum, vel suo officio, vel beneficio privandum, &c.* quia tunc additur malitia contra vitam, vel contra bona: & quia hæc sunt bona diversa, debent speciatim explicari juxta modò dicta n. 7. Præterea, si de factò fuit occisus, seu privatus, debes id aperire, tanquam effectum tui peccati, sed juxta doctrinam, quam dabimus infra in tractatu de *Jejunio, in Purgeon de ebrietate, cap. 3. num. 57. & 60.* ubi explicabimus, quandònam quis obligatur explicare, non solum sui peccati causam, sed etiam effectum.

62. Inquires debetne explicari, coram quibus detractio facta fuerit, & item conditio personæ infamata?

Respondeo, licet acrius infametur, proximus, si coram multis, quàm si coram paucis, tamen cum hæc culpa, aggravet quidem, sed intra eandem speciem, non est necessariò in confessione explicandum: idem dic regulariter de persona infamata, hoc est, non necessariò esse illam exprimendam; undè satis erit, sic fateri; *graviter infamavi proximum*, sine necessitate explicandi, affuisse duos, vel sex, vel decem; nec significandi eum, contra quem egi, fuisse Regem, vel Sacerdotem: Excipe, nisi fuisset Parens, aut

alius, cui ex peculiari alia virtute majorem reverentiam ex pietate debeam. Ita de Lugo *disp. 16. de Pœnit. sec. 3. num. 112.*

63. Adverte autem, te non posse dicere: *Infamavi unum*, si plures infamasti, vel *coram uno*, si infamasti coram multis; quia tunc non diceris tuum peccatum, sed aliud; dicas igitur; *infamavi plures coram pluribus*; At si infamasti unum coram uno, dic: *coram uno unum infamavi*; si denique plures infamasti coram uno, dic: *plures infamavi coram uno.* Idem dicam mox n. 71. in simili.

Scandalum.

64. Quando quis inducit aliquem ad peccatum, vel alicui causa est peccandi, dicitur illi esse scandalum; id quod tribus modis contingere solet. Primò, si quis inducat aliquem ad peccandum cum directa intentione, ut is peccatum illud, seu actionem peccaminosam faciat. Secundò, si quis aliquod malum, vel speciem mali habens, sine ejusmodi directa intentione faciat; videat tamen proximum inducendum ad peccatum. Tertiò si quis aliquid agat, quod quidem bonum sit, seu nec malum, nec mali speciem habens; undè tamen proximus occasionem sibi sumat peccandi.

65. Dico jam primò (initium faciendo ab hoc tertio) tunc non adesse peccatum scandali, etiamsi hujusmodi proximi peccatum prævideas; quia in hoc casu peccatum non tibi, sed ipsius malitiæ imputabitur; sic si tu secundum tuum statum ornatè te vestias, tuus

autem æmulus tibi inuideat, vel tibi paupertatem proceatur, non tibi, sed ipsi peccatum tribuitur: Scandalum hoc passivum, seu Pbarisaicum aliqui appellant.

66. Dico secundò in secundo modo, inesse quidem peccatum scandali (quod aliqui activum nominant) sed indirecti: si enim tu proximi peccatum non intendas, non es illi scandalo directè; sed tamen quia facis illud, quod prævides, fore causam peccati proximi contra charitatem ejus peccas: ab illo enim facto propter dictam charitatem abstinere debuisses; & ut supponendum est, potuisses.

67. Adverte autem, sæpissimè non contingere hoc scandalum; quia sæpissimè solet proximus ita esse paratus, & promptus ad peccandum, ut non ex tuo malefacto, sed solùm ex sua malitia peccet ita Sanchez l. 2. Sum. cap. 6. num. 7.

68. Addunt enim, tunc solùm admitti à te hoc peccatum indirecti scandali, quando proximum tuo facto, vel verbo malo, seu speciem mali habente, conjicis in gravem difficultatem, & tentationem, cui difficulter resistere is possit. Ita Salas tom. 3. tract. 13. disp. 5. sect. 15. n. 132. & 133.

69. Quando autem tale indirectum scandalum committitur, debet quidem speciatim Confessario illud aperiri: quia ultra tuum peccatum, est cooperatio cum peccato alterius; sed illud probabilissimum est, nempe non necessariò esse explicandum, ad quoddam genus peccati fuerit cooperatio per scandalum hoc indirectum: quare

si tuo adulterio, tuo stupro, tuo sacrilegio, tuis impudicis verbis fuisti per scandalum indirectum causa, ut alter similia peccata commiserit, non erit necesse in confessione, sic dicere: *Fui per scandalum causa adulterij, stupri, sacrilegij alterius*, sed satis erit, dicere: *Per scandalum fui causa peccati Proximi*, quia tuum hoc indirectum scandalum semper æquè fuit contra Charitatem salutis proximi.

70. Quòd si interno tunc actu considerares, ut proximus illud malum, quod tu patras, committat; explicandum erit speciatim, quale malum fuerit; id enim pertinet ad primam clausulam scandali, de qua mox n. 72.

71. Quoniam verò supra diximus, pluralitatem individualis malitiæ non esse opus explicare, idè etiam nunc, si uno verbo, vel facto fuisti causa, ut plures peccarent, illud peccatum non intendendo; non erit necesse explicare; quot fuerint hi plures, sed satis erit, dicere: *Fui per meam v. g. turpem locutionem causa ruina multorum*; non potes autem dicere, te fuisse scandalum uni, si fuisti pluribus, nec pluribus si fuisti uni, quia sic non fatereris tuum peccatum, sed aliud, ita de Lugo disp. 16. de Pœnit. num. 135. Addens non oportere explicari conditiones personæ scandalizatæ, v. g. illam fuisse uxoratam, sacram, solutam; satis enim erit, dicere: *Fui scandalo uni, vel multis*: Ratio est eadem, quia scilicet eadem semper est malitia in hoc scandalo indirecto, nempe contra charitatem dumtaxat.

27. Dico tertio in primo modo, qui est scandalum directum: non solum debet explicare fuisse alteri scandalum, verum etiam quod per scandalum induxisti proximum ad talem speciem peccati, ad sacrilegium v. gr. ad furtum, &c. Ratio est manifesta, quia tunc peccas non solum contra charitatem, sed etiam contra virtutes oppositas illis peccatis; eadem enim virtus v. g. castitatis, quae te obligat directe ad tuam castitatem, obligat etiam te, ne ex directa intentione proximum ad peccatum contra castitatem inducas.

CAPUT XVI.

Circumstantiae speciem mutant, vel non mutant, quae sunt circa seipsum.

Jactantia de peccato.

1. **Q**ui se jactat, seu laudat de aliquo suo peccato; mortaliter peccare, ea peccati specie, de qua gloriatur, non est dubium: de peccato, inquam, nam si de dexteritate, vel de fortitudine, quae fuit in occidendo v. g. sine periculo complacentiae de ipso peccato, vel sine scandalo, non esset nisi veniale; at dubium est; an qui se jactat de stupro v. g. vel de adulterio, vel de furto sacrilegio &c. sufficienter sic confiteatur: *Jactavi me de peccato contra castitatem, vel de peccato furvi, &c.*? Dico (si aliud non addatur) non solum sufficienter sic confiteri, sed etiam sufficienter hoc alio modo *toties me jactavi de peccato mortali*; Ratio

est, quia in hac mera jactantia tota malitia consistit in eo, quod offensa DEI eligitur, ut medium ad volendam gloriam apud homines, id quod est magna DEI irreverentia: at eadem aequa invenitur in omnibus mortalibus.

2. Dixi (si aliud non addatur) si enim, dum te de peccato jactas, desideras illud committere, necesse est singulas species, quas desideras, explicare, quia ejusmodi est voluntas committendi eas culparum species.

3. Idem dic, si gaudeas de peccato commisso; nam propter eandem rationem non est nec satis, dicere: *Gavisus sum me commisisse peccatum mortale*, sed opus est, peculiarem speciem exprimere, si *gavisus sum de stupro, de incestu, de concubitu cum moniali, &c.*, quia complacere de peccato à te commisso, est approbare peccatum à te peractum, atque adeo etiam hoc erit explicandum, non ita si pure gaudeas de malo, quod alius inimico v. g. inflixit, ut supra explicavimus *capit. 16. num. 8.*

4. Quid, si quis solum morose deleatur de peccatis sine voluntate, seu sine desiderio illas peccaminosas actiones faciendi?

Respondeo, de hoc jam subdo, quid sit sentiendum.

Delectatio morosa.

5. **D**iffert permaxime desiderium committendi aliquod delictum, à mera complacentia de eodem: desiderium enim, ut modò vidimus, addit voluntatem ex parte sua efficacem, faciendi illud malum, quod de-